

**2022. november 18-20.
Esztergom**

Műsorfüzet

A rendezvény támogatója a

JELENTKEZÉS

Köszöntünk a 27. Barlangkutatók 'Szablyár Péter' Szakmai találkozóján. A találkozó a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat szervezésében, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg.

Jelentkezési űrlap: <https://forms.gle/AnNQ1DFevC6K58qYA>

Szállásrendelési és ebédrendelés határidő: **november 14.**

Részvételi díj

A részvételi díj a nem MKBT tagoknak **7000 Ft**, MKBT tagoknak **3500 Ft**. Azon MKBT tagoknak, akik legkésőbb a regisztrációnál 2023. évi tagdíjukat is rendezik, **3000 Ft**.

A részvételi díj magában foglalja az absztrakt-kötetet, a kávészüneteket, a péntek esti vetítést, a szombat esti „zsíroskenyér party”-t (egy itallal) és a vasárnapi barlangtúrát.

Fizetés a helyszínen készpénzzel.

Helyszíni regisztráció

November 18. péntek 18:00 – 21:00

November 19. szombat 8:00 - 9:30 és a kávészünetekben

November 20. vasárnap 9:30 - 10:00

PROGRAM ÁTTEKINTÉS

November 18. péntek *Kirándulás, filmvetítés*

8:00, 8:30, 9:00 SZAKMAI KIRÁNDULÁS: Látogatás a tokodaltárói vízbázishoz (BEBTE) - a részvétel regisztrációhoz kötött

19:30 – 21:00 PÉNTEK ESTI FILMVEVÍTÉS: A Barlang (olasz film, 93 perc) - a részvétel NEM regisztrációhoz kötött, külsősök számára is nyitott

November 19. szombat *Előadások*

8:00 - 9:30 *Regisztráció*

9:30 – 10:15 MEGNYITÓ

10:15 - 11:15 I. SZEKCIÓ – Hazai feltáró kutatás

11:15– 11:35 *Kávészünet*

11:35 - 13:00 II. SZEKCIÓ - Tudományos kutatás I.

13:00 – 14:00 *Ebéd*

14:00 – 14:45 III. SZEKCIÓ – társulati élet, csoportélet

14:45 – 15:35 IV. SZEKCIÓ – Élménybeszámoló

15:35 - 15:55 *Kávészünet*

15:55 - 17:10 V. SZEKCIÓ – Külföldi feltáró kutatás

18:30 – (max.) 22:00 „ZSÍROSKENYÉR PARTY” és Múzeum látogatás (Duna Múzeum)

November 20. vasárnap *Előadások*

10:00 - 11:15 VI. SZEKCIÓ – Tudományos kutatás II.

11:15 - 11:35 *Kávészünet*

11:35 - 12:50 VII. SZEKCIÓ – Módszertan (mérés, ábrázolás, kötéltechnika, feltárási technika)

ELNÖKI ZÁRSZÓ

12:50 - 14:30 *Ebéd*

15:00, 15:30 SZAKMAI KIRÁNDULÁS: Látogatás a Sátorkőpusztai-barlangban

HELYSZÍN

A Szakmai Találkozó a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar esztergomi kampuszán (<https://btk.ppke.hu/karunkrol/kepzesi-helyszineink/esztergom-iohanneum>), a Bazilika szomszédságában kerül megrendezésre. A regisztráció, az előadások és a pénteki filmvetítés is itt lesz.

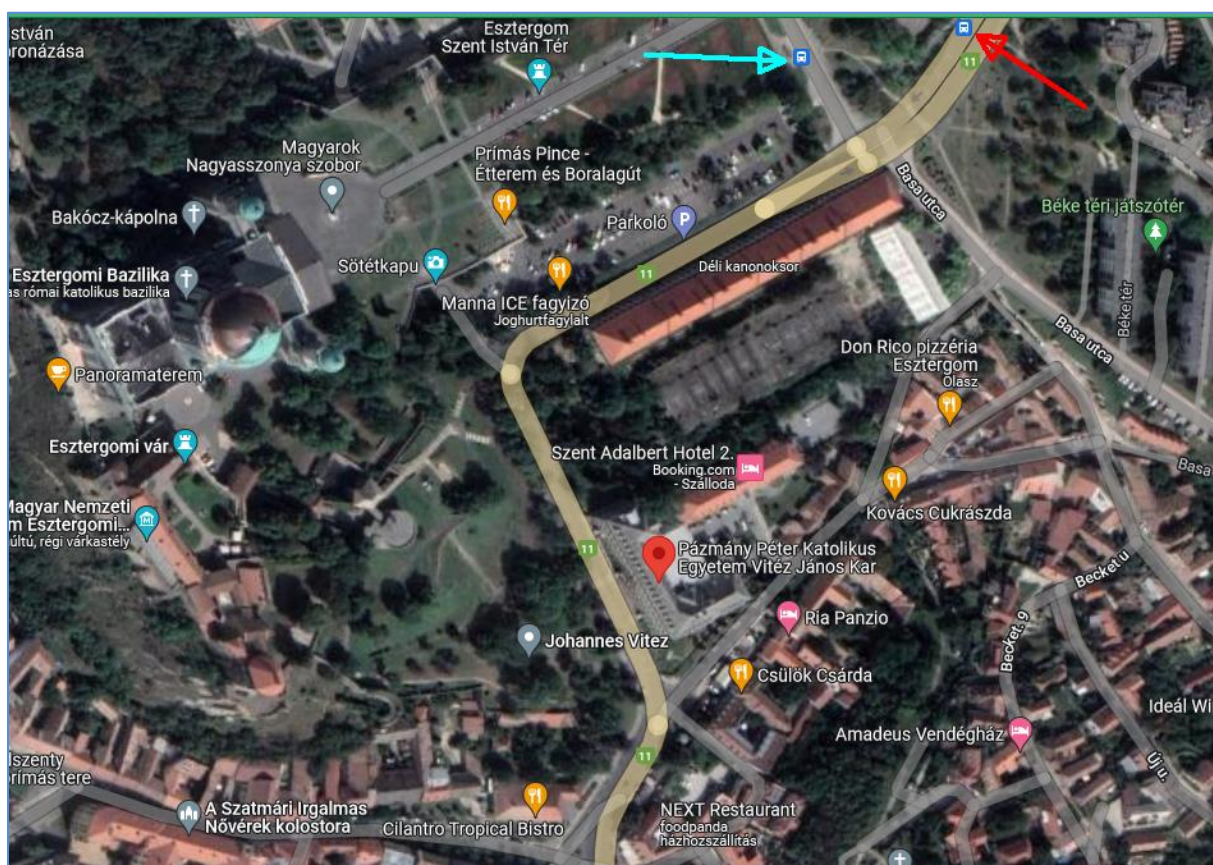
Cím: PPKE BTK, Vitéz János Tanárképző Központ, Esztergom, Majer István u. 1-3., Iohanneum (lásd

térkép). Az épület kapujától kiragasztott feliratok vezetnek a helyszínre.

Megközelítés:

Autóval: Az épület előtt közvetlenül nem lehet megállni, parkolás a környező utcákban lehetséges. A város honlapján elérhető információk alapján hétvégén a parkolás ingyenes, de azért a helyszínen is ellenőrizték az információ helyességét.

Tömegközlekedéssel: Vonatok a Nyugati Pályaudvarról, buszok az Árpád hídtól indulnak Esztergomba. A busz- és vasúti pályaudvar messze van ugyan (2,5 km) a Iohanneumtól, de onnan az 1-es és 2-es helyi buszjárárral megközelíthető a helyszínünkől öt perc gyaloglási távolságra lévő Szent István tér (Bazilika) megálló (kék nyíl a térképen). Ugyancsak néhány percnyi távolságra van az Esztergom Béke tér helyközi buszmegálló is (piros nyíl a térképen).

Az előadások helyszínéül szolgáló egyetemi campuson **dohányozni csak a szabad téren, az arra kijelölt pontokon szabad.**

RÉSZLETES PROGRAM

FONTOS! Kérjük az előadókat a jelzett időkeret betartására, amibe a vetítés elindítása is bele kell férjen. Az utóbbi zökkenőmentessé tétele érdekében kérünk minden előadót, hogy előadását a szekció előtt szünetben töltsse fel a közös számítógépre, és ha előadásában videóbetét van, próbálja ki, hogy az működik-e. Az időkeret betartását segíti, ha percenként egy diával számolunk, tehát egy 15 perces előadás kb. 15 diát tartalmaz.

A szekcióbeosztást idén úgy alakítottuk ki, hogy minden szekcióban 10 perc rendelkezésre áll kérdésekre, hozzászólásokra.

A műsorfüzetet a helyszínen nyomtatott formában megkapjátok, ezért ezt feleslegesen ne nyomtassátok ki.

NOVEMBER 18. PÉNTEK

8:00, 8:30, 9:00 SZAKMAI KIRÁNDULÁS: Látogatás a tokodaltárói vízbázishoz (a részvétel regisztrációhoz kötött, bővebben lásd a 12. oldalon)

19:00 – 21:00 Regisztráció

19:30 – 21:00 PÉNTEK ESTI FILMVETÍTÉS: A Barlang (93 perc) - a részvétel NEM regisztrációhoz kötött, külsősök számára is nyitott (bővebben lásd a 12. oldalon)

NOVEMBER 19. SZOMBAT

8:00 - 9:30 Regisztráció

9:30 – 10:15 MEGNYITÓ

Hegedűs Gyula, MKBT Elnök: Köszöntés (5 p)

Lieber Tamás, BEBTE Elnök: Barlangot építünk (20 p)

A Sátorkőpusztai-barlangból a barlang 2017-es "kiépítése" óta közel 200 köbméternyi - évtizedekkel korábbi bontásokból származó - deponált anyagot távolítottunk el. Mindez új dimenziókat nyitott meg barlangunk történetében. Előadásunk az "ilyen volt - ilyen lett" fotópárokon mutatja meg az elmúlt évek eredményeit.

Kosztra Barbara (MKBT Elnökség): MKBT leltár - mennyit adtunk össze az elmúlt évben? (15 p)

Az elmúlt évek megszokott éves MKBT beszámolóján változtatva idén arra próbálok választ adni, hogy mit vesztenénk, ha nem lenne Társulat és mit tehetünk, hogy ez ne következzen be. Szó lesz azokról az idei eseményekről is, amikre a legbüszkébbek vagyunk, az érdi Földrajzi Múzeumban megrendezett barlangos kiállítástól a Kessler Hubert parkig.

10:15 - 11:15 I. SEKCIÓ – Hazai feltáró kutatás

Horváth Gábor (Kopolya Brigád): Hozzál slósz a Kopolyába! (20 p)

Számos jel mutatja, hogy a Kopolya forrásbarlang nagy lehetőségeket tartogat, jelentős barlangrendszer húzódik a forrás mögött. Az emberi méretű járat azonban 70 méter után egy szifonban végződött, aminek a kerülő járatát 8 éve ássuk. Ez a leghosszabb folyamatos szűkület, amit hazai barlangban ismerek... De egyszer mindennek vége szakad, ennek is - igaz, kicsit hirtelen váltással. :) Visszaértünk a patakos ágba, bár nem abba, amiből indultunk. :) Van már a Kopolyában terem, kürtő, tágas folyosó, szép képződmények, mésztufa gátak, tetarata díszítésű medencék... De kedvenc barlangunk továbbra sem adja olcsón magát, minden felfedezett járatszakasz mellé rejtvény és megoldandó problémák is járnak! Ezekről beszélek részletesen az előadáson.

Mészáros József (Joe), Gyovai Tamás (Laci-zsomboly kutatócsapat): A Pilis feltörekvő csillaga - reflektorfényben a Laci-zsomboly (15 p)

1874-ben egy fiatal német fizikus, Max Planck, az elméleti fizika iránt érdeklődött és tanácsot kért tiszteletre méltó tanáráról. Philip von Jolly professzor azzal a megjegyzéssel hűtötte az elméleti fizika iránti érdeklődését, hogy „Ebben a tudományágban már szinte mindent felfedeztek, és már csak néhány jelentéktelen lyukat kell betömni”. Planck szerény maradt: „Nem kergetem azt a vágyat, hogy egy új világot fedezzek fel, csupán csak a fizikai tudomány meglévő alapjait kívánom megérteni, talán még jobban elmélyíteni.”⁴⁰ évvel később Planck megkapta a Nobel-díjat kvantummechanika alapjainak kidolgozásáért.

A fenti anekdotával szeretnék szerény párhuzamot vonni, hiszen 2022. január 15-én egy talán sokak számára jelentéktelennek tűnő lyuk (el)mélyítésével egy kevésbé kutatott területen egy teljesen érintetlen világot fedeztünk fel. Egy olyan hévizes barlangba lyukadtunk be, amire senki nem számított. A belyukadás óta nagyon sok minden történt és a Laci-zsomboly folyamatosan szolgáltatja a meglepetéseket, amelyek még a legtapasztaltabb kutatókat is meglepték. Hogyan kezdődött a barlang kutatása? Mik voltak ezek a meglepetések? Jelenleg hol tart a feltárás? Mik a lehetőségek? Minden kérdésre megkapja a választ az, aki meghallgatja a Pilis feltörekvő csillagáról szóló előadást.

Piri Attila, Rántó András (Szinva Csoport): Bányász az elmúlt évben (15 p)

Beszámolunk a Bányász-barlang elmúlt egy éves feltáró kutatásáról. A végponti szifonon való átjutási kísérletekről, a jelen állásról és a jövőbeli kutatási terveinkről.

11:15– 11:35 Kávészünet

11:35 - 13:00 II. SZEKCIÓ - Tudományos kutatás I.

Czuppon György, Demény Attila (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, Földtani és Geokémiai Intézet): Barlangi monitoring és cseppkő-alapú éghajlati rekonstrukció (15 p)

A cseppkővek (másodlagos barlangi üledékek, pl. sztalagmitok, mésztufák) akár több ezer éven keresztül képződnek barlangokban gyakran finoman rétegzett szerkezetet létrehozva. A karbonát kiválása (cseppkőképződés) során a kémiai és izotóp-összetételük, valamint kőzettani tulajdonságaik rögzíthetik az egykori éghajlati és környezeti viszonyokat klímajelző „proxikat” szolgáltatva. További fontos tulajdonságuk, hogy képződési koruk pontosan meghatározható különböző kormeghatározási módszerekkel. A cseppkővek ezért egyik legfontosabb anyagai a múltbeli éghajlati rekonstrukciónak, különösen azokon a területeken, ahol jégmagok ritkák vagy hiányoznak. Annak érdekében, hogy részletes és átfogó múltbeli éghajlati rekonstrukciót tudjunk készíteni cseppkővek vizsgálatával, elengedhetetlen, hogy ismerjük azt a komplex kölcsönhatást, amely során az éghajlati „jel átöröklődik” a kiváló karbonátokba. Ennek feltárásában nyújt segítséget a barlangi monitoring.

Ruszkiczay-Rüdiger Zsófia (1), Bauer Márton (2), Surányi Gergely (3), Novothny Ágnes (4), Sebe Krisztina (5) ((1) Földtani és Geokémiai Intézet, Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, ELKH; (2) Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, (3) Geológiai, Geofizikai és Űrtudományi Kutatócsoport; ELKH-ELTE; (4) Természetföldrajzi Tanszék, Földrajzi és Földtani Intézet, ELTE; (5) Földtani és Meteorológiai Tanszék, PTE): Emelkedik? Mennyire? Barlangmorfológia és kormeghatározás a Nyugat-Mecsekben (20 p)

A korábbi kutatások rámutattak, hogy a Nyugat-Mecsek az utolsó ~6 millió év során egységes tömbként emelkedett, azonban a mozgás sebessége nem ismert. A hegység lassú emelkedése a karsztrendszer fejlődésére is hatással van, így annak vizsgálatával a kiemelkedés üteme megbecsülhető lehet.

A jelen kutatás célja a nyugat-mecseki barlangjáratok morfológiai bélyegeinek, cseppkőképződményeinek és kitöltésének leírása és korának becslése, majd ezen adatok alapján a barlangok fejlődéstörténetének megismerése és a hegység kiemelkedési ütemének számszerűsítése. A barlangon kívülről származó üledékek bemosódásának korát kozmogén izotópos, és lumineszcens módszerekkel a cseppkőképződmények korát U-soros módszerrel vizsgáltuk.

A barlangokra a vadózus járatok jellemzőek, egykori stagnáló vízszinthez köthető fosszilis járatszinteket valamint karbonátképződményeket nem találtunk. A kronológiai vizsgálatokhoz 11 barlangból gyűjtöttünk üledék- és cseppkőmintákat. A minták képviselik a jelenlegi és egykori völgytalpi nyelőket (Achilles, Piertó, Trió, Spirál, Szajha, Vadetető), a forrásbarlangokat (Abaligeti-Akác, Mánfai-Kőlyuk, Kispaplika, Vízfő) és a zsombolyszerű, plató-helyzetű barlangokat (Maszek, Vöröshegyi-beszakadás). Az adatok alapján a barlangok többszöri kitöltődése, majd az üledék kimosódása tűnik jellemzőnek. A legidősebb barlangi üledékek betemetődési kora alapján a karsztrendszer már legalább ~2,5 millió éve aktív hordalékszállító járatokkal rendelkezett. A lösz bemosódása legalább az utolsó néhány százezer évre jellemző folyamat. A cseppkövek képződési ideje látszólag nincs összefüggésben sem a megjelenésükkel (üde vagy visszaoldott), sem a karsztvízszint feletti magasságukkal.

A kapott eredmények alapján a karszt kiemelkedése lassú (~10-20 mm/ezer év), szakaszokra nem bontható. A karsztvízszint emelkedő területekre jellemző monoton csökkenését nem lehetett kimutatni, komoly időszakos és sok esetben lokális vízszintváltozások szakíthatták meg, melynek klimatikus és helyi (pl. járatok eldugulása) okai lehettek.

A kutatás támogatói: a Radioaktív Hulladékkezelő Kft, Mecsekérc Zrt, DDNPI, NKFIH FK 124807.

Dr. Surányi Gergely, REGARD csoport (Wigner Fizikai Kutatóközpont): Müoográfiai szemelvények
(20 p)

Az elmúlt években több magyarországi helyszínen folytak/folynak ismeretlen üregek kimutatását célzó müoográfiai kutatások. Az előadás ezekből ad ízelítőt, az elért eredményekből, és a fájdalmas, ám annál tanulságosabb kudarcokból.

A müoográfia az alkalmazott részecskefizika egy fiatal, ám rendkívül dinamikus fejlődő ága, amiben a Wigner Fizikai Kutatóközpontban (korábban KFKI) működő REGARD csoport világszinten is élvonalbeli eredményeket ért el. A hazai alkalmazások közül szinte mindegyik valamilyen föld alatti helyszínen zajlik. A kutatások intenzitása egyre nő, az eredményekből remélhetőleg hamarosan a gyakorlati barlangkutatás is profitálhat.

Szilvay Péter (BEBTE): Klímamérések a Sátorkőpusztai-barlangban (20 p)

A Sátorkőpusztai-barlang klímájának vizsgálata 1991-től datálható, amikor az ATOMKI megbízásából radon detektorok kerültek a barlangba. Ezek cseréjekor negyedévente hőmérséklet- és vízhozammérés történt. 2011-től Stieber József végzett évszakonként egy-egy alkalmi mérést, amelyekből addig nem ismert járatok léteire tudtunk következtetni, illetve tudatosult, hogy a barlangban időnként jelentős széndioxid felhalmozódás történhet. E nemkívánatos jelenség nyomon követésére vettünk egy CO₂ mérésre alkalmas műszert, és kezdtük 2019 októberétől a többé-kevésbé rendszeres széndioxid méréseket. S ha már úgyis mérünk, akkor miért ne bővítsük ki a vizsgálatot, hát novembertől már légnyomást, hőmérsékletet és páratartalmat is mértünk egy újonnan beszerzett műszerrel. Sőt, kiegészítettük a barlang Nagy-termében lévő kis "forrásunk" rendszeres vízhozam mérésével az észlelést. A mérések egyre rendszeresebbé váltak, bár kezdetben megbízhatóságuk bizony kívánnivalókat hagyott, de lassan kialakult egy mérőhely rendszer és mérési metódus, amiből remélhetőleg érdemes következtetéseket lehet levonni a Sátorkőpusztai-barlang mikroklímájára. Most néhány jól felismerhető érdekességet szeretnék bemutatni.

13:00 – 14:00 Ebéd (az előadások helyszínén)

14:00 – 14:45 III. SZEKCIÓ – társulati élet, csoportélet

Takácsné Bolner Katalin (MKBT Érembizottság): Kitüntetések, elismerések átadása (15 p)

Az Érembizottság és az MKBT 2022. évi közgyűlése által adományozott elismerések – Kadić-érem, Kadić-emléklap, Vass Imre emléklap, tiszteleti tagság és tiszteletbeli tagság - átadása.

Hegedűs Gyula (MKBT Elnökség): Miért legyél MKBT tag!? (20 p)

Az MKBT nem egy elvont, mindentől független és mindenek fölött álló entitás, hanem a tagjainak összessége. Tevékenysége nem más, mint amit a tagjai tesznek. Sokszor és sokakban rendszeresen felmerül a kérdés, hogy mi haszna van az MKBT-nek, miért legyenek MKBT tagok. Az előadás ezekre a kérdésekre próbál meg választ adni úgy, hogy bemutatja, mi lenne, illetve mi nem lenne MKBT nélkül, egyben felhívja figyelmet arra, miért szükséges, hogy aki ehhez a közösséghez tartozónak érzi magát, az MKBT tag legyen.

14:45 – 15:35 IV. SZEKCIÓ – Élménybeszámoló

Berentés Ágnes, Tóth Attila: Morca. Törökországi expedíció (20 p)

Én fogok pofázni, Ágiban meg gyönyörködhetnek mármint a fotóiban.

Hegedűs Gyula (MKBT): Beszámoló a 18. Nemzetközi Barlangtani Kongresszusról. (20 p)

A Nemzetközi Barlangtani Unió 2022. július 24-31. között a franciaországi Savoie Mont-Blanc-ban rendezte meg a 18. Nemzetközi Barlangtani Kongresszust. Az előadás bemutatja a Kongresszus eseményeit, eredményeit, ezen belül a magyar résztvevők szereplését. Szó lesz a kapcsolódó rendezvényekről, kiemelten a Barlangi Időkapusok projektéről is.

15:35 - 15:55 Kávészünet

15:55 - 17:10 V. SZEKCIÓ – Külföldi feltáró kutatás

Perényi Kati, Zih József (Cristal - Gortani Team): Pádis-barlang, a második 100m (15 p)

A pádisi V5 barlangrendszer bejáratától távol eső pontjaihoz legalább 15-20 órát kellett menni. Így ezeknek a részeknek a kutatásához min. 10 napos akcióval lehetett készülni, inkább télen. Mivel 20 év kutatás után, csapatunk lendülete a barlangban megtört, az elméletileg igazolt felszín-barlangrendszer-járatok összeköttetéseit próbáltuk fizikailag is bebizonyítani. Így a távoli részek fölött található felszíni objektumok vizsgálatával kezdtünk foglalkozni. 2015-től szinte csak a Pádis-barlangban dolgoztunk az összekötés reményében, ennek eredménye a barlang második 100 métere. A V5 rendszerrel való összekötés még nem jött létre.

Perényi Kati, Zih József (Gortani Team): Canin 2022 (15 p)

Több objektumban is dolgoztunk a fennsíkon 2022-ben, sok munka, mérsékelt eredmény. Ezek kerülnek bemutatásra.

Takácsné Bolner Katalin, Hegedűs András (MKBT Montenegró Kutatótábor): Montenegro 2022 (15 p)

2003 óta minden nyáron (a 2020-as évben a COVID járvány miatt elmaradt) Montenegróban, a Lovćen Nemzeti Park tágabb környezetében tartjuk barlangkutató táborunkat. Az idei évben nagy áttörés nem született, de az összességében feltárt járatok hosszúsága fél kilométer felett van. A feltáró kutatás mellett dokumentálás (térképezés, fotódokumentáció), terepbejárások is történtek, ezek eseményeit szeretnénk veletek megosztani.

Balázs Gergely, Lerner Balázs (Amphora Búvár Klub): Hogyan süllyedhettünk ilyen mélyre - Világrekord robotmerülés a Hranická Propastban (15 p)

A budapesti UNEXMIN Georobotics Kft (UGR) és a Cseh Barlangkutató Társaság Hranický Kras egysége összefogott a világ jelenleg ismert legmélyebb vízzel telt barlangja, a csehországi Hranická propast búvárrobotos feltérképezéséhez.

A Cseh Barlangkutató Társaság a Hranická Propast területét már évtizedek óta vizsgálja. A korábbi búvár- és búvárrobotos merülések a 404 m-es mélységet érték el. Az idei kutatás fő célja a barlang felső szakaszának nagy pontosságú 3D térképezése volt. A munka során a csapat sikeresen elérte az eredetileg kitűzött célokat, sőt azon túlmenően új világrekordot állított fel 2022. augusztus elsején, amikor a búvárrobot 450 m-es mélységbe merült és 45 méterrel megnövelte a barlang bejárt és feltérképezett mélységét.

Csepreghy Ferenc (Montenegro csapat): Szent János-barlang (poszter)

Alaprajz és néhány keresztmetszvény, fényképekkel.

18:30 – 22:00 „ZSÍROSKENYÉR PARTY”

A program helyszíne a Duna Múzeum, ahol Mézes Nándor jóvoltából lehetőség lesz az páratlan VízEUM kiállítás meglátogatására is. Fontos: a múzeum udvarára lakások néznek, ezért a zajongást kerüljük el. Az udvaron dohányozni tilos!

A hagyományos „zsíroskenyér party” idén az NKA és a BEBTE jóvoltából szendvicsvacsorává változott, az italokat az MKBT büfé biztosítja.

Sajnos ezúttal nem találtunk az Adrenalin Tourist Rock Band koncertjéhez megfelelő helyszínt, így ez a program bánatunkra idén elmarad.

NOVEMBER 20. VASÁRNAP

10:00 - 11:15 VI. SZEKCIÓ – Tudományos kutatás II.

Miklós Gábor (Hajnóczy Barlangkutató SE): Infravörös kamerával a Hajnóczy-barlangban (Bükk, Odorvár) (20 p)

A Bükk egyik érdekes, légáramlási szempontból jól szellőző barlangja a Hajnóczy barlang. Egyes keresztmetszetekben a termikus viszonyok hőkamerás fényképezésére és az adatok elemzésére vállalkozom. A barlangon belül, a barlang bejáratában és a barlang környezetében. Megjegyzés: módszertani szempontból új megközelítés.

Dr. Lénárt László, Hernádi Béla, Juhász Béla, Fekete Zsombor (ME MFK Környezetgazdálkodási Intézet): 30 éves a Bükki Karsztvízszint Észlelő Rendszer (BKÉR), különös tekintettel a barlangi mérésekre (20 p)

A BKÉR-t az ÉVIZIG javaslatára a NME létesítette 1992-ben a bükki ivóvízművek anyagi támogatásával. A folyamatosan mérő-rögzítő műszereket karsztforrásokban, hideg-/melegvízű termelő vagy figyelő kutakban és barlangok vizeiben helyeztük el. Mára kb. 20.000.000 mért vízszint, vízhőmérséklet és víz-vezetőképesség adatunk van. A leghosszabb 5 adatsor már 30 év hosszúságú. A mérések során 14 barlangban is mértünk. A mérésekről nagyszámú kéziratot jelentés, előadás és publikáció készült.

Stieber József (Baradla-Barlangkutató Csoport): 70 éve tárták fel a Béke-barlangot! Mi történt azóta? (20 p)

Dr. Jakucs László vezetésével 70 éve tárták fel a Béke-barlangot. A számos tudományos kutatást és feltárást megélt barlang Magyarország első gyógybarlangja volt és a barlangászok kedvenc vizes-gyakorlópályája, a barlangi fotósok, a biológusok és a kürtő mászók gyakorlólhelye. Kiváló barlangtérkép készült róla, majd egy hosszú-távú paleoklíma-kutatási program helyszíne lett. Közben árvíz öntötte el, nyelője eltömődött, levegője elszéndioxidosodott és a barlang lezárásra

került a sportbarlangászok elől. Hova tűnt a jó levegő, a gyógybarlang és mit rejteget a jövő? Miért pusztultak tömegesen a denevérek és milyen új ásványkiválások jelentek benne meg?

Bakó Botond (BNPI): (Sz)peleológiai észlelések (poszter) – betegség miatt elmarad

Kraus Sándor (Ráérős nyugdíjas, civilben barlangász): Állócseppkövek szerkezete (poszter)

A cseppkőképződés egyszerű, amíg nem kezdünk vele foglalkozni. Mióta ingyen utazom, a Baradla elérhető közelségbe került. Elkezdtem bibelődni a cseppkövekkel -- és igen érdekes dolgokat találtam-találok. Belső szerkezetük nagyon eltérő képződési viszonyokat sejtet, amik megfejtése még nincsen meg. Úgy tűnik, hogy az "ősök" is csak bizonyos klímaszakaszokban húzódtak be a lukba, a koromrétegek eltérő cseppkő-szerkezethez kötődnek.

11:15 - 11:35 Kávészünet

11:35 - 12:50 VII. SZEKCIÓ – Módszertan (mérés, ábrázolás, kötéltechnika, feltérési technika),

Hegedűs Gyula (MKBT): Az UIS és az IUCN karszt- és barlangvédelmi útmutatója (20 p)

A Barlangok és Karsztok Nemzetközi Éve alkalmából az UIS és az IUCN felülvizsgálta a korábbi, 1997-ben ebben a tárgyban közösen kiadott útmutatóját és ezt bemutatta a 2022. júliusában Franciaországban tartott 18. Nemzetközi Barlangtani Kongresszuson. Az útmutató tekintetbe veszi az ENSZ Fenntartható Fejlődéssel kapcsolatos programjait. Ezek kiemelt figyelmet fordítanak az ökoszisztémák védelmére, helyreállítására és fenntartható használatára. Az útmutató összeállításában több nemzetközi szervezet és széles körű szakember gárda működött közre. Az előadás bemutatja az útmutató főbb téziseit.

Mészáros József, Joe (Laci-zsomboly kutatócsapat): Ember és barlang kapcsolata - barlangvédelem a Laci-zsombolyban (10 p)

A barlangok védelme kiemelten fontos feladat korunk barlangkutatói és barlangásza számára. Persze, sokat hallottam ennek a területnek a fontosságáról, de igazán csak akkor értettem meg, amikor kutatásvezetőként a Laci-zsomboly nagy belyukadása után egy csodálatos és érintetlen világba léptünk. Bizony ezeket a lépéseket jól meg kell fontolni, azokat visszacsinálni már nem tudjuk később. Minden, amit teszünk, megváltoztatja a barlang eredeti állapotát, ezért próbáljunk "gondoskodni" szeretett barlangunkról.

Az előadásomban szeretném bemutatni a Laci-zsombolyban alkalmazott különböző barlangvédelmi eljárásokat és technikákat, amelyekkel megpróbáljuk az unokáink számára megőrizni a barlang szépségét.

Soha nem gondoltam volna, hogy egyszer erről a témáról tartok majd előadást, de gyertek, csatlakozzatok és járjuk körbe ezt a témát közös lépésekkel.

Szabó Zoltán, SzabóZé (Aggteleki Karszt-Kutatás Projekt): A Jó, a Rossz, és a Csúf. – Avagy: a magyarországi szerződéses barlangtérképezések revíziójának rövid értékelése, valamint néhány jó tanács a jövőt illetően (20 p)

A mindenkori államigazgatás egyik legperiférikusabb, és szerencsére a kezdettől fogva jól helyezkedő természetvédelmi intézménye, a „Barlangtani Intézet”, évtizedek óta támogatja a hazai feltérítő kutatást. Pontosabban annak dokumentációs részét, ami barlangfelmérésekre, és a barlangkutató csoportok jelentési kötelezettségeinek díjazására vonatkozik. A szerződéses barlangtérképezési munkák intézetünkbe megérkezett teljesítései azonban sok esetben messze elmaradnak az alapvető követelményektől.

Az előadás felsorakoztatja az elmúlt harminc év alatt beérkezett szerződéses térkép dokumentációk anyagait, bemutatva néhányat, amelyek további használatra alkalmasak, illetve kevésbé alkalmasak. Iránymutatást ad a jövőt illetően, és bátorítást az évszázados hagyomány további folytatásához.

Faragó Tamás (MKBT Verocs Szakosztály): Túra és vezetés a Verocsban (15 p)

Áttekintjük, hogy mi a hasonlóság és az eltérés egy hagyományos barlangi túra és a Verocs túrák között.

- Mire és hogyan kell figyelni túra közben?
- Hogyan kell útvonalat választani?
- Mi jellemző a sérültekre túra alatt?

Élményterápia:

- Környezet: érdekes, kihívásokkal teli, biztonságos (érzelmileg és fizikailag egyaránt)
- Célja (és eredménye):

- komfort zónából kilépés
- saját határaik, képességeik, belső erőforrásaik, értékeik fel és megismerése
- társas kapcsolatok fejlődése
- önismeret mélyülése

Komfortzóna: ismerős, hétköznapi cselekedetek, nem igényel lelki felkészülést, különösebb erőforrást

Pánikzóna: olyan helyzetek, amikben a kihívást túl nagyoknak élik meg és leblokkolnak

Kihívási zóna: olyan cselekedetek, feladatok, tevékenységek, amelyek a belső erőforrások aktivizálásával teljesíthetők.

Fontos része a közösség: elfogadó, támogató közeg

Hegedűs Gyula: Elnöki zárszó (5 p)

12:50 - 14:30 Ebéd (helyszín a Rugby Club Sportszálló, lásd a szállásoknál)

ÉTKEZÉS

EBÉD

A szombati ebédet az előadások helyszínén találják „könyöklő” stílusban.

Vasárnapi ebéd az előadások helyszínétől 10 perc gyaloglásnyira lévő Rugby Club Sportszállóban (Nagy Duna sétány 1., térképet lásd a szállásoknál a következő oldalon).

Szombati menü: marhapörkölt galuskával és savanyúsággal, (vega: négysajtos penne)

Vasárnapi menü: egyeztetés alatt

Az ebéd csak az azt előrendelők számára érhető el. Árát a helyszínen a regisztrációnál, készpénzben kérjük befizetni (szombat 2500 Ft, vasárnap 2000 Ft/étkezés), majd a kapott ebédjegyet az étkezésnél leadni.

Az ebédek árát az NKA pályázat támogatja, enélkül étkezésenként 1500-2000 Ft-tal többbe kerülne.

KÁVÉSZÜNET

A helyszínen a kávészünetekben kávé és ásványvizet biztosítunk.

ZSÍROSKENYÉR PARTY

Az NKA és a BEBTE támogatásának köszönhetően változatosabb szendvicsvacsorára készüljete, mellé egy sörre vagy két deci borra / egy fröccsre vagy egy szörpre vendégeink vagytok.

SZÁLLÁSOK MKBT SZERVEZÉSÉBEN

A lent összefoglalt legfontosabb tudnivalókon túli információkat, szobabeosztást és a szálláshely adatigényeit a regisztrált résztvevőknek külön továbbítjuk e-mailben.

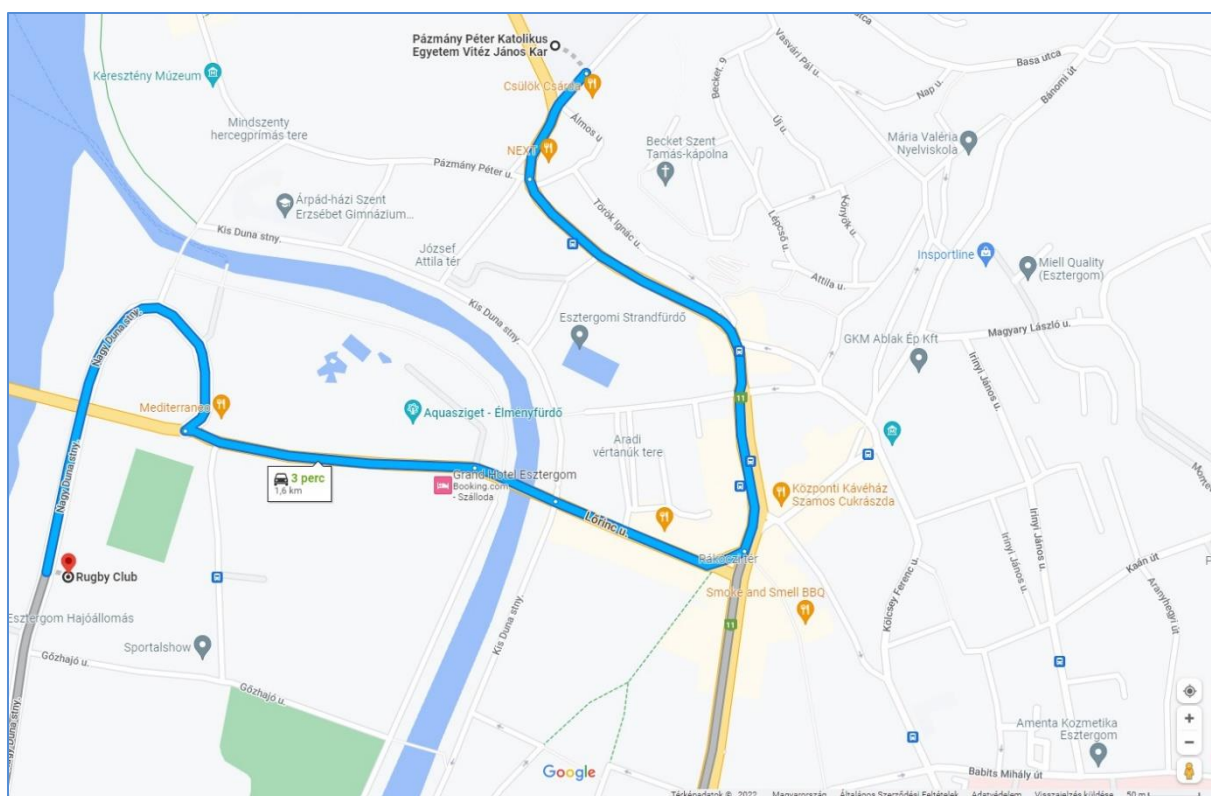
Rugby Club Sportszálló

Esztergom, Nagy Duna sétány 1. (<https://rugbyclub.hu/>)

A szállás az előadások helyszínétől 10 perc gyaloglásra (850 méterre) található (lásd a lenti térképen). Elhelyezés 3, 4, 5, 6, 7 fős turistaszálló kategóriájú szobákban. Ágyneműt kapunk, nem kell hálóságot hozni.

A szállás ára teljes áron éjszakánként **3800 Ft + IFA (450 Ft)/fő**, melyet nem a helyszínen kell fizetni, hanem a Szakmai Napok regisztrációjánál. A szállás árából Társulatunk NKA pályázati keretből 1000 Ft/fő/éj költséget átvállal az MKBT tagjai számára. A november 16-ig rendelhető reggeli ára 1500 Ft/fő/nap.

A szállást 16:00-tól lehet elfoglalni és távozás napján 10:00-ig el kell hagyni. Parkolás az utcán.

Szent Adalbert rendezvényközpont főépület (Zarándokszállás) - CSAK SZOMBAT ESTÉRE!

Esztergom, Szent István tér 10. (<https://hoteladalbert.hu/index.php/hu/szobak/zarandokszallas>)

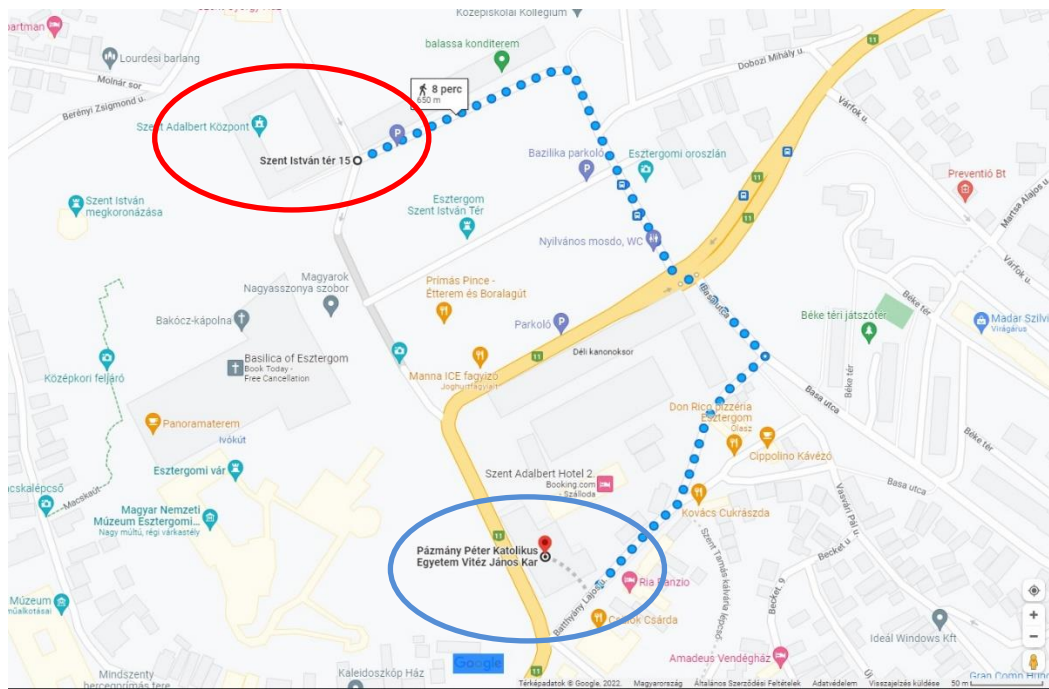
A Zarándokszállás az előadások helyszínétől szolgáló Iohanneumtól (késsel jelölve a lenti térképen) 8 perc gyaloglásnyi távolságra, a Bazilika közelében található (piros oválissal jelölve a lenti térképen).

12, 13, 15 fős hálótermekben, az ágyak paravánnal elválasztva, közös zuhanyzóval. Hálósákos szállás, ágynemű 2000 Ft-ért igényelhető (ezt legkésőbb péntekig meg kell tenni).

Ára teljes áron 2900 +IFA (450 Ft). A szállás árából Társulatunk NKA pályázati keretből 1000 Ft/fő/éj költséget átvállal az MKBT tagjai számára.

A november 16-ig rendelhető reggeli ára 1890 Ft/fő.

A szállást szombaton 14:00-tól lehet elfoglalni és vasárnap 11:00-ig el kell hagyni. Parkolni a rendezvényközpont saját parkolójában lehet. A szállás egész területén **szigorúan tilos a dohányzás, valamint az alkohol bevitele és fogyasztása.**

KÍSÉRŐ PROGRAMOK

NOVEMBER 18. PÉNTEK

Barlangos programjainkra a Benedek Endre Barlangkutató Egyesület (BEBTE) jóvoltából kerülhet sor.

8:00, 8:30, 9:00 - Tokodaltárai vízbázis látogatása

Pénteken a BEBTE szervezésében lehetőség lesz korlátozott létszámban, 3x5 fős csoportokban lemenni a tokodaltárai vízbázisra. A vízkiemelő műről a BEBTE honlapján olvashattok bővebben: <https://bebte.hu/banyaszat-szivattyukkal-ahol-a-fold-alatt-is-a-viz-az-ur/>

Olyanoknak ajánljuk a programot, akik korábban még nem voltak lent. Az első csoportnak 8-ra, a másodiknak 8:30-ra, a harmadiknak 9 órára kell érkezni.

A részvétel regisztrációhoz kötött. A bejárásért 2000 Ft-ot kérünk fejjenként (ebből jelképes ajándékot vennénk a házigazda brigádnak).

A bejáráshoz bakancs vagy gumicsizma, illetve sisak, fejlámpa szükséges, és koszolható ruházat. Nem feltétlenül kell overall, ahhoz meleg van lent. A le- illetve kiszállás bányavonattal történik, 30-30 perc, míg lent kb. 1 órát töltünk. Tehát csoportonként durván 2 órás program.

A program részleteiről, csoportbeosztásról, találkozási helyszínről és időpontról a regisztrált résztvevőket e-mailben értesítjük.

19:30 - Filmvetítés: A barlang - Il Buco (olasz film, 93 perc)

Péntek este a forgalmazó jóvoltából lehetőségünk lesz megnézni a nálunk az idei Miskolc Cinefesten bemutatott A barlang című varázslatos (lassú, szemlélődős) filmet. A film megtörtént eseményeken alapul, és a maximális hűségre törekszik a korabeli barlangásztechnika bemutatásában. Erről bővebben a film honlapján olvashattok: <https://magyarhangya.hu/film/a-barlang/>

„1961-ben a Piedmont barlangászalakatulakulak dél-olasz vidékre indul feltáratlan járatok után kutatva. A veszélyes expedíciót egy agg pásztor figyeli gyanakvón a calabriai hegyek bérceiről.

Michelangelo Frammartino Az élet négyszer után ismét egy meditatív, festményszerű képekkel teletűzdelt filmet készített, melyet a 2021-es Velencei Filmfesztivál zsűrije különdíjjal jutalmazott. Frammartino mehökkentő allegóriája számtalan filmes seregszemle közönségét varázsolta el Brüsszeltől Jeruzsálemig. A fikcióba csomagolt dokumentumfilm költői, csendes, éteri harmóniája nem csak ritka moziélmény, de egy vaskos filozófiai feladvány is a civilizáció és a természet között feszülő örök ellentétéről.

„Csendes, intenzív, elsőprőben szép meditáció életről, halálról, emberi kíváncsiságról és a természet kifürkészhetetlen erejéről.” A.O. Scott The New York Times”

Rendezői kommentár (Michelangelo Frammartino)

„2007 januárjában, amikor Az élet négyszer forgattuk egy kis calabriai faluban, a polgármester elvitt engem egy túrára a Pollino hegységbe. „Látnod kell azt a sok csodát, amit ezek a hegyek tartogatnak” – mondta. Elvitt egy víznyelőhöz, melyből csak egy kisebb lyuk volt látható a felszínen. Csalódott voltam, a polgármester viszont lelkesen ledobott egy követ a mélybe. A követ egyszerűen elnyelte a sötétség. A vájat annyira mély volt, hogy semmit sem lehetett látni vagy hallani a leérkezésből. A kő eltűnése és a visszhang hiánya nagy hatással volt rám. Ez a furcsa hely velem maradt és még évek múltán is visszacsábított: így jutottam el odáig, hogy a Bifurto barlang sötét mélységéről készítek filmet. A barlang egy olyan film, ami mozivászonra lett tervezve. Fontos, hogy egy nagy sötét teremben, másokkal együtt tapasztaljuk meg az élményt. A filmnézéssel járó „alámerülés” egyébként is hasonló a barlangászok munkájához. Amikor először merészkedtem le egy barlangba, nagyon megfogott a sötétség felfedezése: egy olyan helyen voltam, ahonnan épp a mozgókép legelemibb komponense, a fény hiányzik.

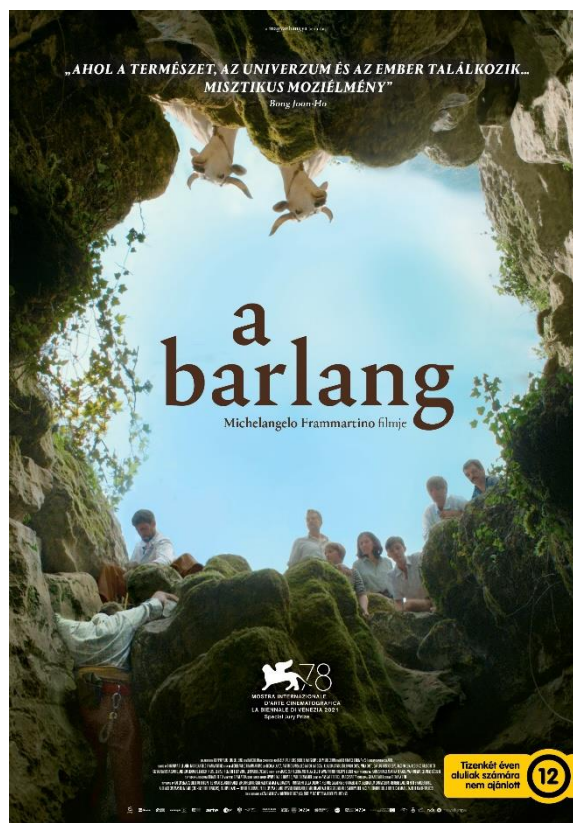
A modern barlangászat és a film kezdete egyaránt 1895-re datálható.

Úgy érzem, a sötétség és a mozi szorosan kapcsolódnak egymáshoz – a film fénysugár a sötétségben.”

Füredi Zoli ajánlója:

„1961. Lent és fent, barlangászok és hegyi pásztorok, sötét vizek és kék ég. Egy meggyújtott újságpapír fénycsóvája tűnik el a sötét mélységben, majd utána ereszkedik a végeláthatatlan kötélhágcsó. A film festői, a barlangászok igaziak, a pásztorok és a marhák pedig időtlenek. Aztán a barlangászok elmennek, a pásztorok meghalnak, de a hegy és a barlang marad... Nehéz lenne ennél többet mondanom, mindenesetre gondolkodni valóm van még bőven a film után. (Majd mondjátok, hogy ti mit láttatok!)

Egy kicsit földhözragadtabb (vagy inkább földalathoz ragadtabb) szemmel nézve, nagyon jól néz ki a barlang az acetilénfénynek imitált megvilágításban, a felszerelések, hágcsók, lámpák pedig igazán korhűnek tűnnek, legalábbis ebben állapotunk meg mi, 50 körüli taknyosok, akik a film után beszélgettünk (Satti, Lerner Balázs + én). Ha megnézi valaki a nagy öregek közül, kíváncsi lennék, mit szól a 60-as évekbeli holmikhoz, pl. nem igazán tudom, hogy használtak-e akkor már fejkarbidot... Ja, és még valami. A filmben kb. nem beszélnek. A barlangászok se! Na, ez azért extra fura volt.”

NOVEMBER 19. SZOMBAT

18:30 – 22:00: Duna Múzeum látogatás és „Zsíroskenyér Party”

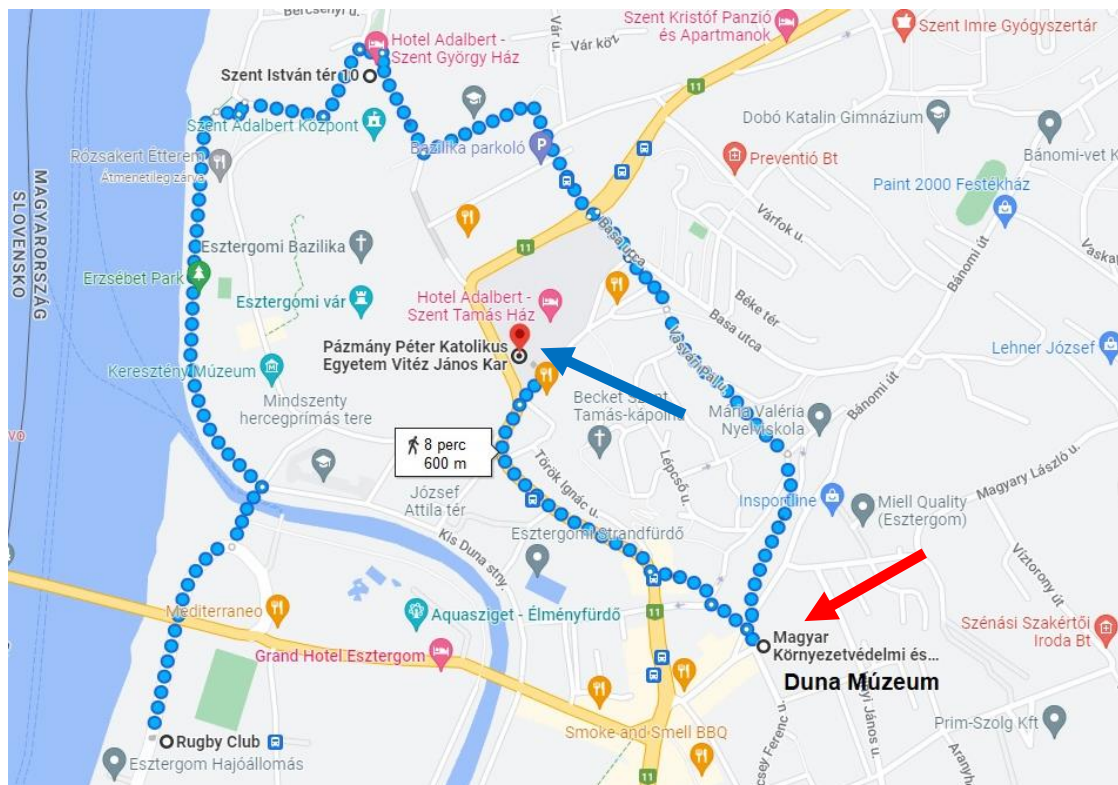
A hagyományos esti összejövetel helyszíne a **Duna Múzeum** (Esztergom, Kölcsey u. 2. - lásd lentebb a térképen piros nyíllal jelölve), amely az előadások helyszínétől (kék nyíl) 7-8 perc gyaloglással elérhető.

Mézes Nándor jóvoltából lehetőség lesz a Duna Múzeum páratlan tudásanyagot bemutató, látványos kiállítása, a VízEUM megtekintésére (<http://dunamuseum.hu/index.php/hu/kiallitasok/vizeum>).

A Duna Múzeum célja, hogy az általános humán, természettudományos és műszaki ismereteket integrálva, a vízzel és más természeti erőforrásokkal való gazdálkodás különböző szempontjait bemutatva tudatosítsa a nagyközönségben a környezet-, klímaváltozás és vízvédelem iránti közös és egyéni felelősséget, kutatásaival és ismeretátadó tevékenységével segítse az egységes ökológiai szemlélet társadalmi méretű kialakítását.

FONTOS! A múzeum udvarára lakások néznek, ezért a zajongás és a dohányzás az udvaron tilos!

NOVEMBER 20. VASÁRNAP

15:00, 15:30 - Sátorkőpusztai-barlang látogatása

A BEBTE jóvoltából vasárnap lehetőségünk nyílik a nagy múltú csoport „házi barlangjának” meglátogatására. Hófehér gipsz és kalcitkristályokkal borított járatai az egyik legkülönlegesebb barlanggá emelik hazánkban. A történelem viharai nem kímélték képződményeit, de még így romjaiban is lenyűgöző látványt nyújt, nem utolsósorban a BEBTE fáradhatatlan tagjainak, akik évek óta tisztítják, állítják helyre a barlangot.

Bővebben: www.bebte.hu és: <https://www.dunaiopoly.hu/hu/barlangleso/satorkopusztai-barlang>

A látogatásra két 15 fős csoportban, 15:00-kor és 15:30-kor lesz lehetőség. A program ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Felszerelés: sisak, **tiszta(!) overall**, vagy koszorható öltözet.

A program részleteiről, csoportbeosztásról, találkozási helyszínről és időpontról a regisztrált résztvevőket e-mailben értesítjük.

Maucha László Vándorserleg

A Maucha László barlangkutatóról elnevezett, elméleti kérdésekből álló verseny idén kerül ötödik ízben megrendezésre, a Szakmai Napok alatt, annak eseményeit színesítve és változatosabbá téve.

A Vándorserleg létrehozását id. Adamkó Péter kezdeményezte és a kérdéseket ő állítja össze. Mindenki csak egyénileg versenyezhet (nem csapatokban vagy párosan) egy barlangászattal kapcsolatos elméleti kérdésekből álló tesztlap kitöltésével, melyet a regisztrációnál osztunk ki, és amelyet szombat estig lehet leadni ugyanott.

A verseny nyertese egy évig birtokolhatja a serleget, melyre nevét rávéssük. Ezen felül az első három helyezett oklevelet kap.

EGYEBEK

A helyszínen készpénzben tudtok fizetni.

A regisztrációnál lehetőségek lesz

- tagdíjbefizetésre
- az osztrák tagsági díj befizetésére (euróban)
- a megrendelt MKBT naptárak átvételére (4200 Ft/db)
- számos barlangos kiadvány megvásárlására, korlátozott példányszámban Székely Kinga Plózer Istvánról szóló könyve is elérhető még (3500 Ft)

Exkluzív ajánlat!

A helyszínen lehetőség lesz **Gaál Lajos: A csend végtelen volt, és sötét...** c. könyvének megvásárlására (6000 Ft vagy 15 euró), amely a szerző barlangkutatói pályafutásának történetét mutatja be.

A könyvhöz Gruber Péter írt ajánlót:

„Gaál Lajos, vagy ahogy ismerjük Gaál Lali, magyar nyelvű családban, 1953. augusztus 10-én született Rimaszombatban. Itt végezte az általános iskolát, majd a helyi magyar nyelvű gimnáziumban érettségizett. 1973-ban felvették a pozsonyi Komenský Egyetem Természettudományi Karára, ahol 1978-ban végzett általános geológia szakon. Egyéves kötelező katonai szolgálat után doktori titulust szerzett (RNDr.), majd 4 évig a pozsonyi Dionýz Štúr Földtani Intézet munkatársa volt. Ezután másfél évre a jolsvai magnezittelep földtani kutatásában tevékenykedett.

Az állami természetvédelemnél 1984-ben kezdett dolgozni, ahol különféle beosztásokban és különböző irányítások alatt, több mint 18 évet töltött el, elsősorban Losoncon, majd szülővárosában Rimaszombatban, a Cseres-hegység Tájvédelmi Körzetben. 1995-ig főleg Gömör és Nógrád természeti értékeinek kezelésén, szakmai véleményezésén, új természetvédelmi területek létesítésén, tanösvények létrehozásán dolgozott, majd 1995-től, amikor Szlovákiában is minden barlangot törvényi védelem alá helyeztek, a barlangok védelmét irányította. 2002-ben a barlangok a liptószentmiklósi székhelyű Szlovákiai Barlangok Igazgatósága hatáskörébe kerültek, így ott folytatta munkáját, mint a barlangkezelési osztály vezetője. 2008-ban a Szlovák-karszt geodinamikai folyamatok hatása a barlangok fejlődésére c. munkával megvédve PhD tudományos fokozatot szerzett.

Barlangkutatással önkéntes alapon 1972-től foglalkozott, tagja lett a Szlovák Szpeleológiai Társulatnak, később pedig belépett a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatba. A barlangok szeretetét édesapjától és testvérétől örökölte. Rövid idő alatt kiváló barlangkutató vált belőle, aki megjárta Európa legnagyobb és legmélyebb barlangjait. A barlangjárás mellett egyre inkább a

tudományos megismerés a kutatás foglalkoztatta. Számos új barlang, barlangjárat feltárása fűződik nevéhez. Kiemelkedő tudományos eredményeket ért el a nemkarsztos barlangok kutatása terén.

Gaál Lajos mindig büszkén vállalta magyarságát, amelyből számos hátránya származott, ezeket azonban a magyar nyelv és a haza szeretete mindig feledtette vele. A szlovákiai magyar nyelvű geológiai, barlangtani és természetvédelmi ismeretterjesztés meghatározó személye lett.

A csend végtelen volt és sötét... című könyve életének meghatározó pillanatait mutatja be, sok érdekes és vicces történeten keresztül. Sajátos humora végig kíséri az olvasót a család történeteiben, a barlangok és bányák világában."

BŐVEBB INFORMÁCIÓ

A programokkal kapcsolatban:

Kosztra Barbara (kosztrab.mkbt@gmail.com), +36 20 935 0050

Jelentkezéssel, számlázással, szállással és étkezéssel kapcsolatban:

Köblös Gabriella (mkbtiroda@gmail.com), +36 70 8811 447

Szeretettel várunk Titeket Esztergomban!

MKBT SZAKMAI NAPOK 2022 MŰSORFÜZET

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: +36-70/8811-477- E-mail: mkbtiroda@gmail.com

Szerkesztő: Kosztra Barbara és Köblös Gabriella, Felelős kiadó: Hegedűs Gyula

A Magyar Karszt – és Barlangkutató Társulat tevékenységének intézményi támogatói 2022-ben:

AGRÁRMINISZTERIUM

Zöld Forrás pályázat

